במילתא דלא צריכא לה כגון שהפר לה לא אקני לה ופי' הר"ס דלא מיירי שנתן לה עתה לקרבנות נזירות דא"כ קיים לה נדרה ושוב לא יוכל להפר אלא כגון דאמר לה קודם לכן ימים רבים אם תצטרכי לקרבנות תקחי מבהמותי: [**האמרת**]. ל"ג תנן דהוי משמע כאילו בא להקשות והוא לא בא אלא לפרש: והא אמרינן מה שקנתה אשה קנה בעלה. לאו דווקא אלא כלומר הכי קיימא לן בעלמא: **שקימצה** מעיסתה. וא"ת והא אמר בפרק אע"פ (כתובות נט.) דמותר מזונות לבעל וי"ל דהכא מיירי שאמר לה לאי מעשה ידיך במזונותיך ונתרלת בכך והותירה ממעשה ידיה והא ודאי דידה הוא ועוד תירץ הר"ס דהא דאמרינן מותר מזונות לבעל כגון שקצבו לה כך וכך דינרין לשבת והוזלו המזונות שדי לה באותה קצבה כדי שבעה והותר אותו מותר לבעל אבל הכא מיירי שקימצה מעיסתה שלא הוזלו המזונות אלא קימצה ופיחתה מפיה שלא אכלה כדי שובע דההוא מותר הוי ודאי דידה: **ואמר** לה על מנת שאין לבעליך רשות בהן. ר"ת פסק כרב דאמר פרק בתרא דנדרים (דף פח.) המודר הנאה מחתנו ורוצה ליתן מעות לבתו אומר הרי מעות נתונים ליך במתנה ובלבד שלא יהא לבעליך רשות בהן אלא מה שאת נושאת ונותנת בפיך ואמר רב עלה ל"ש אלא מה שאת נושאת ונותנת לתוך פיך אבל אמר לה מה שתרצי תעשי קנה יתהון בעל ואע"ג דשמואל פליג עליה התם והלכתא כוותיה בדיני מ"מ כי איתשיל לענין איסורין איתשיל ובשמעתין קילר הש"ס וי"ל[1] שאמר לה מה שאת נושאת ונותנת לפיך: **אמר** שמואל לאבוה בר איהי לא תיתיב. אלא עמוד ב] על כרעיך על רגליך כמו מתותי כרעיה דר' חנינא בפרק קמא דחולין (דף ז:) עד דאמרת לי הדא מלתא: **אלו** הן אילים שלו ושלה ושל אחר מיתה ושל אחר כפרה. אע"ג דכולן משניות הם שמא שלאחר כפרה דלא תנינא בהדיא קמיבעיא ליה אי נמי כל זה מדברי שמואל שלה הא דאמרן עד [דפריך] ליה ותו ליכא והא איכא ושאר שלמי נזיר כל זה פריך שמואל לאבוה בר איהי והשיב שלא כמצותן לא קחשיב: **שלה** הא דאמרן. במתני' ג] (היינו בממונה): **שלו** דתנן האיש מדיר בנו בנזיר. מתני' היא בפירקין (לקמן כח:) ובשילהי פירקין מפרש ליה למר דהלכה היא דאיש מדיר בנו [והלכה] נתקבל דיכול למחות בין הוא בין קרוביו לפיכך גלח הוא ועשה מעשה בגופו לבטל נזירות אביו או שמיחה בדיבורו: **שלאחר** מיתה. דתנן גרסינן דמשנה היא פ"ג דמעילה (דף יא.) המפריש מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין לא נהנין מדרבנן או שמא אפילו מדאורייתא אסור אע"ג דקיימא לשלמים[2] מידי דהוה אשלמים מחיים דנהי דמעילה ליכא איסור דאורייתא איכא: **מפני** שראוין כולם לבא שלמים. דכיון שלא פירש כלום אם [יתרמי לו בהמה] ד] שמינה יביא בכולן שלמים אם ירצה והשאר יביא מביתו ולכך אין מועלין בהן: **היו** לו מעות סתומים יפלו לנדבה. נדבת צבור עולה הויא: **ואין** טעונין לחם. במנחות (דף ז: ד"ה ואין) פרשינן דבעי על כפי נזיר לתנופה וליכא: **שלאחר** מיתה מאי טעמא. לא בעי שלמים לחם: דלא חזיא לכפרה. ואין כאן כפי נזיר: שלאחר כפרה נמי. כגון שנדר והפריש קרבנותיו ואבדו והביא אחרים ונתכפר בהן ואח"כ נמצאו הראשונים אותן שלמים נמי קרינן בלא לחם: **ותו** ליבא והאיכא ושאר שלמי נזיר ששחטן שלא במצותן. פירש רש"י במנחות (דף מח:) ששחטן שלא לשמן עוד פירש שם לישנא אחרינא שלא כמצותן דאיל כתיב ביה בן שתי שנים והביאם בני שנה ה] [כשרים] לשלמי נדבה: **ונאכלין** ליום אחד. כחומר שלמי נזיר דשאר שלמים נאכלין לשני ימים דדינן כתודה דאמר מר על זבח תודת שלמיו לרבות שלמי נזיר (מנחות דף יט.): **ואין** טעונין לא לחם ולא זרוע. הואיל ואין הנזיר ניתר בהן לכך אין טעונין זרוע להתבשל עם האיל ולעשות תנופה וה"ה דבמתניתין הוה ליה למיתני ולא זרוע: **היו** לו מעות סתומים. הכי גרסינן בספרים והיו לו ומשמע דקאי אמפריש מעות לנזירותו דמסכת מעילה ולא אמתני' [דהכא] ו] דהיו לה מעות סתומים ונראה דלכך לא קשיא ליה אמתני' [דהכא] משום דאיכא לאוקומי דאמר לנזירות ולכך יפלו לנדבה דאי בעי מייתי בכולן עולה אבל אמתני' דהתם קשיא ליה דע"כ מיירי היכא דאמר לקרבנות נזירותי דאם לא כן אמאי תנא מעות סתומות והא בסתומין איירי בהך דינא ז] דלעיל[3] אבל במתני'[4] דעד השתא איירי בבהמות ועתה התחיל לשנות דין דמעות סתומין ולהכי פריך אהא דהתם סתומים יפלו: הגה"ה **יפלו** לנדבה והלא דמי חטאת מעורבין בהן. ואיך יפלו לנדבה והוא הדין דהוה מצי לאותובי והלא דמי שלמים מעורבין שאינן כליל ואיך יפלו לנדבה לעולת קיץ למזבח דהוי כולה כליל אלא דעדיפא פריך מחטאת שאינו כלל בר הקרבה לאחר המיתה אלא לים המלח אזיל וא"ת ו[וליתני] מפני שראוין להביא בכולן [עולה] כדאמר ועל מפני שראוין להביא בכולן שלמים וי"ל ה[דהכא] משום דבעולה חי שייך למימר מימליך אבל בשמא לא שייך למימר מימליך והרי הם כתחילת הפרשה והרי הם כמפורשים[5] גם לחטאת שלא יהא דאמר שיכול לשנות להביאן כולן לשלמים היינו דוקא היכא דאמר אלו מעות לנזירותי דמשמע אם ארצה אביא בשליש עולה ובשליש חטאת ובשליש שלמים או אם

רבא אמר אפי' תימא רבנן כי מקני לה נמי במלתא דצריכא לה במילתא דלא צריכא לה לא מקני לה: אם שלה היתה בהמתה חטאת תמות ועולה תקרב: היא מנא לה האמרת (א) [א]מה שקנתה אשה קנה בעלה אמר רב פפא שקמצתה מעיסתה איבעית אימא [ב]דאקני לה אחר ואמר לה ע"מ שאין לבעליך רשות בהן: העולה תקרב עולה והשלמים תקרב כו': א"ל שמואל לאבוה בר איהי [ג]לא תיתיב על כרעיך עד דאמרת לי הדא מילתא ואלו הן ארבעה אילים שאינן טעונין לחם שלו ושלה ושלאחר המיתה ושלאחר כפרה שלה הא דאמרן שלו דתנן [ג]האיש מדיר את בנו בנזיר ואין האשה מדרת את בנה בנזיר (א) גילח או שגילחוהו קרובים מיחה או שמיחוהו קרובים היו לו מעות סתומין יפלו לנדבה מעות מפורשין דמי חטאת [ו]ילכו לים המלח דמי עולה יביאו עולה ומועלין בהן דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם שלאחר מיתה מנלן [ד]דתניא [ה][ג]המפריש מעות לנזירותו לא נהנין ולא מועלין בהן מפני שהן ראויין להביא בכולן שלמים [י]מת והיו לו מעות סתומים יפלו לנדבה מעות מפורשין דמי חטאת יוליך לים המלח לא נהנין ולא מועלין דמי עולה יביאו עולה ומועלין בהן דמי שלמים יביאו שלמים ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לחם שלאחר כפרה סברא הוא שלאחר המיתה מאי טעם דלא חזיא לכפרה שלאחר כפרה נמי הא לא חזיא לכפרה ותו ליכא והאיכא (ב) [ו]ושאר כל שלמי נזיר [ה]ששחטן שלא כמצותן כשרים ולא עולין לבעלים לשום חובה ונאכלין ליום אחד ואינן טעונין לא לחם ולא זרוע כמצותן קא חשיב שלא כמצותן לא קא חשיב: (ג) היו לו מעות סתומים יפלו לנדבה: והלא

רבא אמר אפילו תימא רבנן. והיכי דמי דמשעבד לה כגון דאקנייה א] לה ניהליה והא דאמרת כיון דאקנייה לה ב] הויא דנפשה הא לא ג] [קשיא] דכי מקני לה במלתא דצריכא לה כו' דאמר לה אם תהא צריכה לשום כפרה תהא בהמה שלך וכיון דלא צריכא לה דהפר לה בעלה הויא שלו ותלא ותרעה בעדר: **היא מנא לה.** הא בהמה הא קיימא לן[ז] מה שקנתה אשה קנה בעלה: **שקמצתה מעיסתה.** כגון דהסרה לה מזונות על ידי שליש ותנן בפרק אע"פ ד] (כתובות סד:) דלא יפחות לה בשבוע משני קבין חיטין והלכה זו וקיפחה ממזונותיה על יד ה] (ד) עד שלקחה בהן בהמה זו: **איבעית אימא דאקני לה אחר.** דאי קימצתה מעיסתה אמרינן נמי מה שקמצתה אשה קנה בעלה ו]: **א"ל שמואל לאבוה בר איהי כו'** ז] (ה) **שלה [הא דאמרן].** במשנתנו דאין טעונים לחם: **גלח.** ח]בתוך ימי נזירותו ט]: **או שגילחוהו הקרובים.** בתוך ימי נזירותו או שמיחה י] אע"פ שלא נתגלח בטלה נזירות: **ואם היו לו מעות סתומין** כ] **יפלו לנדבה.** ויביאו מהן עולות לקיץ המזבח דאין חוששין לדמי חטאת שבהן כדלקמן[ח] שהלכה היא בנזיר כך: **ואינן טעונין לחם.** שאין כאן נזיר ואין אני יכול לקרות בו על כפי הנזיר[ט]: **המפריש מעות לנזירותו.** והיו סתומין: **לא נהנין ולא מועלין בהן מפני שהן ראוין להביא בכולן שלמים.** דבכל מעה ומעה ל]שלהן יכול להביא בהן שלמים ובשלמים אמרינן (מעילה דף ו:) דליכא מעילה לפני זריקת דמים: **מעות מפורשין דמי עולה יביאו עולה.** וה"ה דהוה ליה למיתני דדמי חטאת א] ילכו לים המלח: **שלאחר כפרה.** שאם הפריש בהמתו ואבדה או מעות מ]ואבדן והפריש אחרים תחתיהן ואח"כ נמצאו חטאת או דמי חטאת נ]יוליך לים המלח והעולה תקרב עולה והשלמים לשלמים ונאכלים ליום אחד ואינן טעונין לחם דסברא הוא כו': **ותו ליכא.** אלא הני ארבעה אילים שלא יהו טעונין לחם: **והא איכא.** דתני לוי ס]במתני' דאמר במס' מנחות (מח:) ובתוספתא דנזיר (פ"ד ה"ח): **ושאר כל שלמי נזיר.** לעיל איירי בשלמים: **ששחטן שלא כמצותן.** דמצותן (ו) להביא בן שתי שנים ע] לשם שלמי נזיר: **כמצותן קתני.** דלא הוו אלא ארבעה: א"ר

ג"ר יוחנן הלכה היא בנזיר. כך הגהתו"ל וסתומין הן ע"פ שמעורכין הן יפלו לנדבה: **מופר נדר יהא לנדבה**. וכבר נמי כיון דהני מעות לא נראיכי שכבר מת [ב]והוו להו מותר ויפלו לנדבה ואין מוסיפין לדמי חטאת שבהן: **תמנו לבני פסומין**. תנן דיפלו לנדבה דמין הלכה בידינו אלא מסתומין: **אלא ר"נ**. דמפיק ליה מן קרא מאי דריש סתומין פתוחין מפורשין כיון דמת הוה ליה מותר וחמאי [ג]מני דמי חטאת ילכו ליס המלח: **כגון פסקה אלא דני ר"י**. למימה מזלא: **רק קדשיך אשר יהיו לך וגו'**. מי הן תוקן קדשים שהן עכשיו ועתידים להעמיד תמרים תמימים שריבה הכתוב אצל יהיו לך הוי אומר ולדי קדשים ותמורתן. ומה הן מקנתן כמו שנאמר לאחריו: **פשח ונפח אל המקום**. אלא שינה בהן הכתוב משאר קדשים שעושים אל המקום כלכתיב בפרשת ויקרא [ד] אם עולה קרבנו מן הבקר זכר תמים יקריבנו אל פתח אהל מועד [ג] וכך כתוב בזבחי שלמים [שם ג]: **יכול יעלם בפחירה וימנע מהם מים ומזון**. שיכניסם לכיפה בצפיל שימותו ת"ל לאחריו ועשית עולותיך (ו) בשר ודם עול מזבח וגו' ודם זבחיך יפך על מזבח ה' אלהיך והבשר תאכל: דברים יב כז. 3. ועשית עלותיך הבשר והדם לה' אלהיך ודם זבחיך ישפך על מזבח ה' אלהיך והבשר תאכל: דברים יב כז. 4. והקטיר אתם הכהן המזבחה אשה ליהוה אשם הוא: ויקרא ז ה

והלא דמי חטאת מעורבין בהן א"ר יוחנן הלכה היא בנזיר ר"ל אמר [1]לכל נדריהם ולכל נדבותם התורה אמרה מותר נדר יהא לנדבה בשלמא לר' יוחנן דאמר הלכה היא בנזיר אמטו להכי סתומין אין מפורשין לא אלא לר"ל לכל נדריהם ולכל נדבותם מאי אירא סתומין אפי' מפורשין אמר רבא מפורשין לא מצית אמרת כבר פסקה [ה]תנא דבי ר' ישמעאל [2]רק קדשיך אשר יהיו לך ונדריך בולדי קדשים ובתמורתם הכתוב מדבר מה תקנתן [2]תשא ובאת אל המקום אשר יבחר ה' יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מהם מים ומזון בשביל שימותו ת"ל [3]ועשית עולותיך הבשר והדם לומר לך [א]כדרך שאתה נוהג בעולה נהוג בתמורתה [ב]כדרך שאתה נוהג בשלמים נהוג בולדיהם יכול אף ולד חטאת ותמורת אשם כן [2]ת"ל רק דברי ר' ישמעאל [א] ר"ע אומר אינו צריך הרי הוא אומר [4]אשם הוא בהווייתו יהא קתני יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מהם מים ומזון בשביל שימותו ת"ל ועשית עולותיך אמאי הא ולד חטאת הוא דגמירין בה מיתה אי לאו קרא ה"א ולד חטאת בכל מקום וולדי

מעורבין בהן ואלדכה[5] נקטן מוכחת כשלמי חטאת דוקא מעובד בהן [מז] (נדר) ד] ומקבלה הלכה שיפלו לנדבה אבל מם דמי עולה ושלמים לנד מעורבין יחד לא נאמר בהן שיפלו לנדבה אלא יניח עולה ואליין שלמים: **רבי** שמעון בן [ל]קיש **אומר לכל נדריהם ולכל נדבותם התורה אמרה מותר נדר יהיה לנדבה**. ולכ קרבנות מיז בנדר סם בזבח ע"י שנדר ה] בנדוב ואפילו אחטאת ואבנרת הוא לאוקומי באומר כי היי דבשאר מותר לא מצאנו לה לשון ספרים [מעות] לעולה ומתותרו שהוולו הבהמות יכול להקריב מהם עולה וכן שלמים כמו שהפרשים מתחילה וסבנרת להעמידם במותר

סתום כי היי חטאת עולה ושלמים מעורבין יחד:

בשלמא [ו]ר' יוחנן **דאמר הלכה היא בנזיר אמטו להכי סתומין אין מפורשין לא**. שכן נשנית הלכה למשה מסיני

מלא נרבי שמעון בן לקיש אפילו מפורשין דנימא מקרא מלא דבר הכתוב ואמאי תני בתמניתין מפורשין לא:

מפורשין לא מצית אמרת. דיפלו לנדבה דכבר פסקה תנא דבי רבי ישמעאל דולד חטאת מתה ולא לגדבה וה"נ נימא במותר שלא לגאיבוד חזיל ולא לנדבה להכל נקרא מותר חטאת בין ולד חטאת בין תמורת חטאת מפורשין כי[6] הכא דמפרש מפורשין שם מותרות עליהם וה"ק דמסי למימר להכא גמירי לה לאתויי תנא דבי רבי ישמעאל [דתנא] חטאת מתה עולה ושלמים יקרבו שלמים[7] כל אחד כדיניה כמו בתמניתין דקאמר עולה מיקרב עולה: **רק קדשיך אשר יהיו לך**. בתמורה כריש פ' אלו קדשים דריש רק קדשיך אלו התמורות אשר יהיו לך אלו וולדות לעולה ושלמים גופייהו לא אילטריך שהרי כבר מפורש בויקרא זאת תורת עולה ותורת שלמים: **ומאי תקנתן תשא ובאת**. בירושלים: יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מהם מים ומזון כדי שימותו. כלומר יכניסם לכרך שעושין בולד חטאת ובתמורת חטאת לחלו למימה: **ת"ל** [ח]**ועשית עולותיך הבשר והדם**. סיפא לסתי קרא ודם זבחיך ישפך והבשר תאכל והיינו שלמים ומסיק ליה מאי קרא רק קדשיך לומר לך כדרך שאתה נוהג בעולה כלומר שקריבין למזבח ואוכלין בחמתן וכדרך שאתה נוהג בשלמים דכתיב והבשר תאכל ונקט תמורה לגבי עולה דזכר לא שייך ביה ולד וגבי שלמים דנקבה נקט ולד: **יכול** אף **ולד חטאת ותמורת אשם וכו'**. גבי חטאת נקט ולד שהיא נאה נקבה וגבי אשם תמורה שהוא נאה זכר והכי קאמר יכול לף בולד חטאת תנהוג בו דין חטאת ובתמורת אשם דין אשם כלומר שיקריב לשם חטאת ולשם אשם מלמוד לומר רק למעוטו ולד חטאת ותמורת אשם לחכין ונקיט [קא משיכי] דלמאר שאתה נוהג בשלמים דכתיב והבשר תאכל נהוג בולדה ונקט תמורה לגבי עולה דזכר לא שייך ביה ולד וגבי שלמים דנקבה נקט ולד: **ואמאי הא נבי ולד חטאת הוא דגמירי מיתה**. ולמיט מניא לשם חטאת שם עצמו: **קתני יכול** אף **ולד חטאת ותמורת אשם** [ולד] חטאת ותמורת אשם מתות ומלו הן [ולד] חטאת ותמורת אשם מתות בעליה ושחטן שחוטי חוץ ופיגלו ולד חטאת ותמורת אשם ר"ע אומר אינו צריך מיעוטו לאשם: **ואמאי הא נבי ולד חטאת הוא דגמירי** דהא חטאות מותות הלכה למשה מסיני אבל עולה ושלמים מדגלי הלכתא בחטאת אבל אינהו לא: **הוה אמינא** ולד **חטאת בכל מקום** וכו' אי הוה כתיב תשא ובאת ולא הוה כתיב ועשית עולותיך ה"א דהלכה היא בחטאת למות בכל מקום ומתשבא ובאת הוה דרשי דשאר ולדי קדשים יפותו בבית הבחירה:

ז) [ע"ש בכורות יד: ע"ש], ב) שייך לע"ב.

נוסחת הריב"ן

ג) כסוי: ב] מקן: ג] יקריב מותו לנפני ה': ד] תמורת העולה הבאר והדם וגו' והבל ודם ולבי שלמים זבחיך ישפך כו': ה] כך נכון: ו] כך נכון: ז] בהוויתו יהא:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה יכול יעלם וכו' ועשית עולותיך תמורת עולה הבאר והדם וגו' בשלמים: (ב) ד"ה ת"ל רק וכו' עולה הולדות שלמים: (ג) ד"ה תמלי וכו' דגמרי בה מיתה בלבד:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' רבי עקיבא וכו' כסווייתו יהא. ג"כ ע' ג"מ ומתו"ס ע"ש ד"ה כ"ש: ב] תוס' ד"ה (בדף הקודם) הגה"ה יפלו לנדבה וכו' מפני שרוצין לגת בכולן שלמים ומייתי מתניתין בתמורין כל"ל: ג] בא"ד דלמר דוקא למזותי דלו יכול להכיל בכולן אחד מקרבנותיו דמשמע קצת מזותיהו אבל אחד לקרבנות מזותי לא דמשמע אבל כ"ל. ד] ד"ה הגה"ה הלכה היא וכו' לו נדר. מי' נדר נמתק וע"ש נמתק: ה] ד"ה רשב"ל וכו' שנדר בנדוב מלא בנדוב נמתק. וע"ש במיר ג"מ: ו] ד"ה קתני וכו' דדין תמורת חטאת. מי' דדין תמורת חטאת נמתק. וע"ש מהגה תמורת חטאת אין דין חטאת ז] בא"ד דכתיב חטאת ובמא וכו' הבשר הא. מי' הא נמתק. וע"ש והדם ג"מ: ח] בא"ד ותמורת חטאת לשם עולה. מי' עולה נמתק וע"ש חטאת. ג"מ:

הגהות התוספות

1. ד"ל דלמזיותי. 2. ד"ל דלא משמע. 3. תימה דמכולן נמתק. 4. תימה מכולן נמתק. 5. נל"ל ומלכדה. 6. ד"ל וכן כי. 7. תימה שלמים נמתק. 8. ד"ל גמירי. 9. ד"ל במלוותו. 10. ד"ל והדם, הא כר'. 11. ד"ל דלמ.

מוסף רש"י

בולדי קדשים ובתמורתם הכתוב מדבר. דלמא דמשמעינן שיקריבו למזבח, דמי לעיקר הקדש דאת למה לי למכתב שיעלם לירושלים, הא משמעינן דכולי עולמא דמשמר לך בן תעלה עולותיך וגו' (בכורות יד:). **וימנע מהם מים ומזון.** דהא מיקיים ליה **תשא ובאת** (תמורה יז:). ת"ל **ועשית עולותיך.** ומסיק **רק קדשיך** אלו קדשי שעיר ראשון

לא א ב מיי' פ"ג ופ"ד מהל' תמורה הל"ח: **לב** ג מיי' שם פ"ג הל' ו ופ"ד הל"ב:

תורה אור השלם

1. דַּבֵּר אֶל אַהֲרֹן וְאֶל בָּנָיו וְאֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר בְּיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יַקְרִיב קָרְבָּנוֹ לְכָל נִדְרֵיהֶם וּלְכָל נִדְבוֹתָם אֲשֶׁר יַקְרִיבוּ לַיהוָה: ויקרא כב יח
2. רַק קָדָשֶׁיךָ אֲשֶׁר יִהְיוּ לְךָ וּנְדָרֶיךָ תִּשָּׂא וּבָאתָ אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְיָ: דברים יב כו
3. וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהַדָּם עַל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְדַם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל מִזְבַּח יְיָ אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר תֹּאכֵל: דברים יב כז
4. וְהִקְטִיר אֹתָם הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחָה אִשֵּׁה לַיהוָה אִשֶּׁם הוּא: ויקרא ז ה

פי' הרא"ש

והלא דמי חטאת מעורבין וכו' ואין יפלו לנדבה וה"ה דהוה מצי למפרך והלא דמי שלמים מעורבין בהן ואין יביאו מדמי שלמים עולות: **אמטו להכי** סתומים אין מפורשים **לא** שכך קבלו הלכה למשה מסיני. **מפורשים לא מצית אמרת כבר פסקה תנא דבי** ר' ישמעאל דולד חטאת ותמורת חטאת למיתה אזלא. וה"ה מתו בעליה ונתכפרו בעליה ג) דהלכה למשה מסיני דכולהו מתות אלא דניחא ליה לאתויי תנא דבי ר' ישמעאל דדריש להו מקראי. וכיון דהחטאת מתה גם המעות כיון דפי' לדמי חטאת ילכו לים המלח: **רק קדשיך אשר יהיו לך**. בתמורה פ' ואלו קדשים ה"ק קדשיך אלו התמורות. נ"ל מדכתיב והיה הוא ותמורתו יהיה קודש: **אשר יהיו לך אלו** הולדות. נ"ל משום דקדושים בהוויתן ונולדו קדושים בתמורה כתיב מדבר דאילו עולות ושלמים [גופייהו] כבר נתפרש כל דינם. **יבול יעלם** לבית הבחירה וימנע מהם מים ומזון בשביל שימותו כדרך שעושין בולד חטאת ובתמורת חטאת דלמיתה אזלא. תלמוד לומר **ועשית עולותיך הבשר והדם**. ובסיפיה דקרא נמי כתיב ודם זבחיך ישפך [והבשר] תאכל דהיינו שלמים: **כדרך שאתה נוהג בעולה** שאתה נוהג בשלמים **תנהוג בתמורתה** ובדרך שאתה נוהג בשלמים תנהוג בולדן ותמורתן יכול **אף ולד חטאת ותמורת אשם** כן, לא תזכיר באשם ולד דאשם בא זכר ומשום דנקט באשם א' נקט בחטאת נמי א': תלמוד **לומר רק למעוטי ולד חטאת ותמורת אשם** ר"ע **אומר אינו צריך** מיעוט **לאשם: ואמאי הא נבי ולד חטאת הוא דגמירי** דהא מסתברא מסיני דכולהו מתות

ג) נראה למחק כאן ול"ל דהוי מני למימר דהלמ"מ הוא דכולהו וכו'.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

עין משפט נר מצוה

לג א מיי' פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הל' א ופ"ד מהל' תמורה הל"ג:
לד ב מיי' פ"ד מהל' פסולי מוקדשין הל"ד:
לה ג מיי' שם הלט"ו:
לו ד מיי' שם פ"ה הל"א:

גמרא

וולדי קדשים בבית הבחירה קמ"ל דלא קתני יכול אף ולד חטאת ותמורת אשם כן ת"ל רק למה לי קרא א הילכתא גמירי לה ולד חטאת למיתה אזיל הכי נמי וקרא לאשם הוא דאתא א) ב אשם נמי הילכתא גמירי לה כל שאילו בחטאת מתה באשם רועה א] אלא אי מהילכתא הוה אמינא הילכתא ואי אקריביה לא ליחייב עליה ולא כלום קמ"ל קרא דאי מקריב ליה קאים עליה בעשה: ר"ע אומר אינו צריך הרי הוא אומר אשם הוא בהווייתו יהא: למה לי קרא גמרא גמירין לה כל שבחטאת מתה באשם רועה הכי נמי וכי אתא קרא לדרב ג דאמר רב הונא אמר רב ג אשם שניתק לרעייה ושחטו לשם עולה כשר טעמא דניתק הא לא ניתק לא דאמר קרא הוא בהווייתו יהא אמר מר הלכה היא בנזיר ותו ליכא והתניא י ושאר חייבי קינין שבתורה שהפרישו

פירוש

אבל וולדי קדשים. יעלו לבית הבחירה וימותו כדכתיב ג) תשא ובאת: קמ"ל. ועשית עולותיך ד) דשרו להו לעולה א] ושלמים: אלא אי מהלכתא. ולא קמ"ל מקרא ה"א הילכתא דלמיתה אזלה ולד חטאת ואשם רועה ב] אבל ג] אי אקריביה לא ליחייב עלה: קמ"ל קרא. דכתיב רק ה) ואין רק אלא למעט דהני הוא דמפרש בהו קרא ועשית עולותיך מקריב אתה ולדותיהן ותמורותיהם ד] אבל ולד חטאת ותמורת אשם ה] אי מקריב להו קאי עלייהו בעשה דלאו הבא מכלל עשה עשה: אשם שניתק לרעייה. כגון תמורת אשם או שעברה שנתו או שנתכפרו בעליו או שמתו וניתק לרעייה שילא וירעה עד שיסתאב וימכר ויפלו דמיו לנדבה (א) ו] שהקדיש ושחטו לשם עולה: כשר. הואיל וסופו לכשיפול בו מום הוא נמכר ומביאין בדמיו עולת נדבה. וקמ"ל טעמא דניתק הא לא ניתק ז] אף שלא שחטו לשם עולה אלא ששחטו סתם אינו כשר: דאמר קרא הוא ו) בהווייתו יהא. דכל זמן שלא ניתק תורת אשם (ב) ח] מעליו פסול: ע"א אשם שניתק. כגון שהפרישו ואבד והפריש אחר תחתיו ואחר כך ט] נמצא ובא גוזבר ואמר ינתק זה לרעייה ועבר ושחטו לשם עולה כשר לזרוק דמו לשם עולה ולעשותו כליל כעולה אפילו לכתחילה משום דזה זכר וקדשי קדשים וזה זכר וקדשי קדשים דבאשם ועולה ליכא נקבה אבל שאר קדשי קדשים ששחטן לשם עולה אסור לזרוק דמן לשם עולה ואינן כליל כעולה דכשרין הן כי שחטן לשם עולה אלא שלא עלו לבעלים לשם חובה ז) אבל אין יוצאין מתורתן הראשונה אלא בחזקתן קיימו: טעמא דניתק הא לא ניתק. לא שרי לזרוק דמו ולעשותו כליל כעולה דאמר קרא הוא בהווייתו יהא אבל גבי שאר זבחים לעולם אסור לעשותן י] עולה שאע"פ ששחטן לשם עולה כ] אסור לשנות ולזרוק דמן לשם עולה כדאמר במסכת זבחים (דף ב.) כל הני לישני [וליזול] הילכך לא איצטריך למיכתב ל] הוא בהווייתו יהא: ע"א ניתק ושחטו לשם עולה כשר. לזרוק דמו לשם עולה אבל לא ניתק פסול משום דלשם אשם לא מצי זריק ליה שהרי נתכפרו בעליו ולשם עולה לא דאמר קרא הוא בהווייתו יהא דכשם שקודם שנתכפרו אם שחטו לשם עולה אינו אלא לשם אשם הכי נמי כי נתכפרו הואיל ולא ניתק אכתי הוי בחזקת אשם ואינו זורק לשם עולה ולשם אשם נמי לא דהא נתכפרו אלא הדם ישפך והבשר ישרף אבל שאר קדשים כגון פסח שזקוק לרעייה אפילו לא ניתק מפסח לשם שלמים כשר לזרוק דמו לשם שלמים ולהקטירו לשם שלמים. מ] ואי קשיא לר"ע נמי איכא למימר אי מהילכתא ה"א כו' דנימא נמי אשם הוא (ג) נ] קרב ואין תמורתו קריבה ס] ולאו הבא מכלל עשה עשה ע] לר"ע ליכא למימר הכי דבשלמא לת"ק דקא יליף מועשית עולותיך דהא כתיב עשה בקרא ועשית להכי איכא למשמע פ] דקאי עליה בעשה אבל לר"ע ליכא למימר הכי דהא לא כתיב עשה בקרא ולא כתיב הוא קרב בקרא אלא הוא לחודא: אמר מר הלכה היא בנזיר. דאע"פ שדמי חטאת מעורבים בהן יפלו לנדבה: ותו ליכא. אלא בנזיר והאיכא הא דתניא: צ] ושאר חייבי קינין שבתורה. שהן בעולה ויורד: שהפרישו

תוספות

ואי מקרא ה"א לא יקריבה חטאת ואשם אבל יקריבה עולה ושלמים אם ירצה קמ"ל הילכתא חטאת מתה ותמורת אשם קריבה עולה דוקא: רבי עקיבא אומר אין צריך הרי הוא אומר אשם הוא הוא קרב ואין תמורתו קריבה הא ל"ל קרא. וא"ת לישני ליה דאיצטריך קרא למיקם עליה בעשה כדשני לעיל לרבי ישמעאל וי"ל דהוא לא משמע עשה [כ"כ] כמו רק דהוי מיעוטא וא"ת ומאי קאמר ר"ע לר' ישמעאל אינו צריך הא איצטריך שפיר קרא דר' ישמעאל לעשה דלא משמע מהוא וי"ל דר"ע מיטעא קטעי במילתיה דר' ישמעאל דס"ד דלית ליה לר' ישמעאל הילכתא דחמש חטאות ולא מייתי ר' ישמעאל קרא דרק ללמד אעשה אלא אמיעוטא שאינו קרב ומש"ה [אמר] אינו צריך הרי הוא [אומר וכו'] דמשמע שפיר מיעוטא דאינו קרב וא"ת והכתי מאי קא"ל ר"ע אינו צריך [הא] ר"ע גופיה לא דריש הוא להאי דרשא אלא לכדרב הונא אמר רב ס"ל א"כ גם לר' ישמעאל איצטריך ליה לכדרב הונא ומאי קא"ל ר"ע דאינו צריך רק הא צריך וצריך כיון דהוא אתא לדרשא אחרינא כדרב הונא וי"ל דלמאי דפריסית אתי שפיר דר"ע טעה בדברי ר' ישמעאל וסבר דלית ליה הילכתא דחמש חטאות ולא אייתי קרא דרק אלא למעוטי מהקרבה ולה"ק ולדידך דלית לך ההלכה ומצרכת רק לומר דלא קרב אינו צריך רק דשפיר מצי למידרש מהוא באשם גופיה בשלמא לדידי דאית לי הילכתא בחמש חטאות מתות ובאשם לא צריכא לי קרא דהוא למעוטי אשם מהקרבה דנפקא ליה מהילכתא דלא קרב אשם ודרשינן הוא לכדרב הונא וכי אתא קרא דרק לעשה אלא לדידך דלית לך הילכתא אלא דרשא מקרא דרק לאיסור הקרבה אינו צריך לרק דטוב שתדרוש משפט תמורת אשם מהוא הכתוב באשם גופיה יותר משתדרוש לכדרב הונא: וכי אתא קרא לאשם שניתק לרעייה. דקי"ל חטאת שמתו בעליה נתכפרו בעליה עברה שנתה תמות וכל שבחטאת מתה באשם רועה והיינו ניתק לרעייה שנמסר לרועה כגון אשם [שנאבד] ונתכפרו בעליו באחר ואחרי כן נמצא[1] רועה ב] דאיצטריך שירעה עד שיסתאב ויביא בדמיו עולה [וקאמר] רב הונא דאם אחר שנתקו ונתנו למרעה הבהמות לקחו ושחטו [סתם][2] כשר והוי עולה כיון שלבסוף דמיו היו נופלין לעולה: ניתק אין לא ניתק לא דאמר קרא הוא בהווייתו יהא. והווייתו אשם ופסול פירוש מהוא משמע ג] מדלא קאי להכי אתא הוא לאשמועינן דבעי ניתוק וקשה להאי גירסא דלמה לי קרא דהוא הא הילכתא הוא דכל שבחטאת מתה דהיינו נתכפרו בעליה באשם רועה אלמא דבעי ניתוק ותו דבפ"ק דשבועות (דף יב.) ד] קאמר א"ה כי לא ניתק נמי ומשני גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה אלמא דניתוק לא הוי אלא מדרבנן בעלמא והכא מפיק ליה מקרא דהוא ואהתם נמי קשה והא הלכה היא דבעי ניתוק ופי' ר"ת [דהילכתא] נישנית [כל שבחטאת מתה] באשם עולה בלא שום ניתוק והא דקאמר הש"ם באשם רועה משום דגזרו רבנן דבעי [רעייה] משום גזירה דלאחר כפרה אטו לפני כפרה והכא אומר ר"ת דלא גרסינן ניתק אין לא ניתק לא דודאי לא מקרא הוא דבעי ניתוק אלא רבנן גזרו דבעי ניתוק לרעייה כדמוכח בפ"ק דשבועות (שם) דקאמר גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ובפסחים פ' אלו דברים (דף עג: ושם.) איכא למ"ד דרב הונא בעי עקירה ותני במילתיה דרב הונא שחטו לשם עולה כשר ה] וגרסינן מ"ט ולדידיה הכי פירושו מ"ט בעי עקירה שצריך שישחטנו לשם עולה בפירוש והלא סוף סוף עומד דמיו לעולה כשיסתאב אמר קרא הוא בהווייתו יהא הוויית אשם עד שיעקרנו בפירוש לשם עולה הא מהלכתא ה"ה[3] בלא עקירה נמי כשר לעולה ו] ואיכא למ"ד התם בפסחים דרב הונא לא בעי עקירה ותנא במילתיה דרב הונא שחטו סתם כשר לעולה ולדידיה נמי גרסינן מ"ט והכי פירושא מ"ט לא בעי עקירה הואיל והיה שם אשם עליו דאי משום הילכתא דנישנית [דקרב] עולה אימא דווקא ע"י עקירה ומשני (הוא) דאמר קרא הוא בהווייתו יהא שיהא לאחר כפרה עומד לעולה (והיה) אף לפני עקירה כמו שעתיד להיות כשיסתאב היינו עולה יהיה בלא שום עקירה בין[4] למר בין למר ניתוק לרעייה לא בעי אלא מדרבנן בעלמא כדפרשינן ח): אמר מר הלכה היא בנזיר. פירוש דסתומים יפלו לנדבה: ותו ליכא והתניא ושאר חייבי קינין שבתורה. כגון מצורע שמביא לטהרתו חטאת העוף ועולת העוף אם דל הוא והפריש מעות לקינו בעודו דל והעשיר: [רלה] בכולן להביא חטאת בהמה יביא. והעולה יביא מביתו ז] וה"ג וצריך לומר שבשעה שהפריש המעות תחילה אמר הרי אלו לצרעתו והיה בידו להביא בכולן פרידה אחת של חטאת או של עולה ולכן כשהעשיר יביא בהן בכולן נמי אותו[5] חטאת בהמה או עולת בהמה כדפ"ל אבל אמר לקרבנות לצרעתו בשעת הפרשה מיד חל מקצת דמיו לחטאת ומקצת לעולה ולכשיעשיר לא יוכל להביא מכולן חטאת בהמה או עולת בהמה דלא אמרינן מפני שראוי להביא בכולן שלמים אלא היכא דאמר לנזירותו אבל אמר אלו לקרבנות נזירות אין בידו להביא בכולן שלמים ובפ' טרף בקלפי (יומא דף מא.) מוסיף[6] ומביא חובתו מדמי חטאתו ואין מוסיף[7] ח] עולתו משמע דאין יכול להביא מכולן חטאת מיירי דאמר [לקרבנות] לצרעתו[8] א"כ שהפריש מקצת לחטאת ומקצת לעולה. ע"כ הגה"ה:

מת

מסורות הש"ס

א) [ב"ק קי: בכורות טז. תמורה יח.], ב) תמורה יח. זבחים ה: קיב. קטו: מנחות ד. פסחים עג., ג) [דברים יב], ד) [שם], ה) [שם], ו) [ויקרא ה], ז) [זבחים ב.], ח) [וע"ע תוס' פסחים עג. ד"ה אשם ותוס' שבועות יב. ד"ה אשם ותוס' זבחים ה: ד"ה הג"ה ניתק ותוס' מנחות ד. ד"ה אשם שניתק וכו' באריכות ותוס' תמורה יח. ד"ה ניתק],

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אשם שניתק וכו' שהקדישו ושחטו כצ"ל והד"א עם ד"ה כשר: (ב) ד"ה דאמר קרא כו' תורת אשם עליו ופסול וכו' ואינו כליל כעולה דאע"ג דכשרים הן כצ"ל והד"א עם ד"ה טעמא דניתק וכו' לשם עולה כדאמרן הילכך לא איצטריך כצ"ל ותיבות כל הני לישני נמחק: (ג) ד"ה ע"א ניתק וכו' אשם הוא הוא קרב וכו' דלא כתיב הוא:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' אלא אי מהלכתא וכו'. נ"ב עי' א"מ: ב] תוס' ד"ה וכי אתא קרא וכו' נמצא רועה דאיצטריך. מלת דאצטריך נמחק. ונ"ב כשר לעולה מדאיצטריך כצ"ל א"מ: ג] ד"ה ניתק כו' מדלא קאי להכי. נ"ב עי' א"מ: ד] בא"ד דבפ"ק דשבועות דף יב קאמר גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה ובפסחים פ' אלו דברים קאמר א"ה כצ"ל א"מ: ה] בא"ד ותני במילתיה דר"ה שחטו לשם עולה כשר דגרסינן כצ"ל: ו] בא"ד הא מהלכתא ה"ה בלא עקירה נמי כשר לעולה ולמ"ד כצ"ל: ז] ד"ה אמר מר הלכה היא בנזיר וכו' וה"ג. תי' וה"ג נמחק. ונ"ב הגה"ה כצ"ל. א"מ: ח] בא"ד ובפ' טרף בקלפי וכו' ואין מוסיף. תי' מוסיף בתרא נמחק. ונ"ב מביא מדמי עולתו:

הגהות התוספות

1. צ"ל נמסר לרועה. 2. תיבת סתם נראה מיותר ועי' בתוס' שאח"ז. 3. צ"ל הו"א. 4. צ"ל ובין. 5. תיבת אותו נמחק. 6. צ"ל איתא מוסיף כו'. 7. צ"ל ואין מוסיף ומביא חובתו מדמי עולתו. 8. צ"ל לקרבנות טומאתו.

נוסחת הריב"ן

א] (ושלמים) ליתא בכ"י: ב] (אבל) ליתא בכ"י: ג] ואי: ד] ולא ולד: ה] ואי: ו] שהקדיש: ז] (אף) ליתא בכ"י: ח] תורת אשם פסול עליו. גליון ע"א: ט] ואח"כ בא גוזר: י] לשם עולה: כ] כדאמר כל הני לישני וכו' כצ"ל והשאר ליתא: ל] למכתב בהו: מ] גליון ואי קשיא: נ] אשם הוא הוא קרב: ס] דלאו: ע] ומשני לר"ע כו': פ] מדת"ק: צ] וכן שאר חייבי:

מוסף רש"י

באשם רועה. עד שיומם וימכר ויפלו דמיו לקיץ המזבח עולה בשר לשם ועורה לכהנים, זה מדרש דרש יהוידע הכהן בשקלים ובתמורה (ב"ק קי:). **אשם שניתק לרעיה.** שמתו בעליו או נתכפרו באחר, וחטאת ואשם אינן באין נדבה, ומשנתכפרו באחר אין תקנה לזה, וגבי חטאת הילכתא גמירי לה דמתה, ובאשם גמירי הלכתא כל שבחטאת מתה באשם רועה, ואם ניתקו מעליו והשליכו לאפר לרעות שיסתאב ויפלו בו מום שיוכל לפדותו ולהוציאו לחולין, וכל הרועים דמיהם נופלים לנדבה, ומה היא נדבה, ששה שופרות היו במקדש וכתוב עליהן נדבה ושם היו נותנין כל מותר דמי חטאת ואשם ומביאין משם קיץ המזבח עולות, בשר לשם ועורות לכהנים, שזהו מדרשו של יהוידע הכהן במס' תמורה (כג:) וזה לא המתין עד שיומם ומשניתקו לרעייה שחטו סתם, כשר לעולת קיץ המזבח הואיל וסוף סוף דמיו לכך היו עומדים (פסחים עג. וכעי"ז זבחים ה. ומנחות ד. ותמורה יח.).

פי' הרא"ש

למה לי קרא לחטאת ואשם למעוטי דאינן קרבין הא הלכתא גמירי לה דלמיתה אזלי: הלכתא גמירי לה כל שבחטאת מתה באשם רועה. תרעה עד שתסתאב ויביא בדמיה עולה אבל איהו גופא לא: **אשם שניתק לרעיה** שמסרו לרועה ואח"כ שחטו לשם עולה כשר. הלכה היא בנזיר כמו א) אמר מר. ותו ליכא דמשמע דוקא בנזיר היא הלכה אבל לא בשאר חיובי קרבנות: והתניא ושאר חייבי קינין שבתורה כגון זב וזבה ויולדת:

א) משמע דלפני רבינו לא היה הגירסא בגמ' אמר מר הלכה היא.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

שהפרישו מעות לקיניהן. ותו"כ הטעימו [ו]כגון מלוכש מה מייתי מטמא ועולה הן מה לכה להוסיף עליהן ולהביא [ח] מהן מטמא בהמה יביא: **מה והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה.** ואין מוסיפין לדמי מטמא שבהן [ז]: **תנא נזיר וחייבי קינין דומו ליה.** לנזיר [ט]טמא מביא קינן והוזיל דקי"ל גבי נזיר טמא מכי אמרי' גמי לגבי נזיר טהור שמא מת והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה: **ולאפוקי מהא דתניא מי שהיה מחוייב חטאת ואמר הרי עלי** [ז]**עולה לנדבה והפרישם מעות ואמר אלו לחובתי הרי זה יביא בהן חטאת בהמה ואם יביא מת והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה אם נפלה דמי חטאת מביניהן הרי הן כמפורשין תניא**

מת והיו לו מעות סתומין יפלו לנדבה. מע"פ שדמי מטמא מעורבין בהן: **תני נזיר וכל דדמי ליה.** י"מ דהלכה כך נשנית בזיר וכל דלמי ליה. ות"ת כמאי דמי לנזיר שמביאין[1] על דבר אחד שני קרבנות כמו נזיר על נזירותו ויולדת ומלוכת שמביאים גם הם על ד' ד' קרבנות: **ולאפוקי מהאי תנא.** כלומר כ' יוחנן דקאמר הלכה היא בנזיר דמשמע בנזיר ולא דבר אחר לאפוקי מהאי תנא דתניא מי שמחוייב מטמא שאחל מלב ואמר הרי עלי עולה דהיינו נדבה וכל שכן הפרישם מעות ואמר אלו לחובתי משמע דלא בעי הפרשה[2] [ומטמא] לא [על] דבר אחר הן שמטמא בת על החלב והעולה בנדר והפרים מעות ואמר (בסמ)[3] כשהפרים אלו לחובתי ומשמע לכל מה שהיה מחוייב להביא בהן חטאת בהמה לא יביא מת והיו לו מעות סתומים ילכו לים המלח אמר רב אשי הא דאמרת מפורשין לא לא תימא דאמר אלו לחטאתי ואלו לעולתי ואלו לשלמי אפי' אמר אלו לחטאתי ולעולתי ולשלמי מפורשין הן ואיבא דאמרי אמר רב אשי [4]לא תימא עד דאמר אלו לחטאתי ולעולתי ולשלמי אלא אפילו אמר אלו לחובתי הרי הן כמפורשין אמר רבא הא דאמרן מעות סתומין יפלו לנדבה אם נפלה דמי חטאת מביניהן הרי הן כמפורשין תניא

מעות לנזירותו אמר מפני שרואין להביא בהמה לנזיר שלמים ושמא י"ל כי אמר בגמרא זה לחובתי משמע לכל מה שהוא חייב להלך הפרשה היתה לשניהם ולא יוכל להביא בהמה אחר מהם לנזירותו או לגרעתו משמע שפיר למקנא נזירותו או למקנא לגרעתו ועוד יש לחלק היכא דהפרים לנזירותו או לגרעתו [ב]. וכל[5] קרבנות נזיר ויולדת וגרעת בני חד בקתא [ג](יולדת) לכך יכול להביא בהמה מתחילה מכל דמי קטן פריה אחת או מטמא או עולה שילכך כשהעשיר מביא מכולן או מטמא או עולה שבא הא דתמוייב מטמא מחלב שאכל ועולה נדורה לאו בני חד בקתא הוו ושמפרים מעות [ד] לשמש אין יכול להביא מכולן אחת שמא. **מת וחיו לו מעות סתומים ילכו לים המלח וכו'.** לכיון דלא מייתי מטמא ועולה אחד מהן לא גמירי בה הילכתא דיפלו לנדבה אלא כשהטמא בא על החלב והעולה נדורה לא גמירי בה ד' אבל היכא שהטמא בא על החלב והעולה נדורה לא גמירי בה דיפלו לנדבה: **ולאפוקי מהאי מנא.** פי' דלא דמי נזיר למלמיה דהתם בני חדא בקתא ניתהו דשניהם על דבר א' באו. **מת וחיו לו מעות סתומים** כלומר והניח מעות אלו סתומים ולא ביירר אם לחטאת אם לעולה או לשניהם כדפרי' **ילכו לים המלח** דלא גמירי דיפלו לנדבה אלא היכא דבאין לחובת דבר אחר. ור"ת פי' ולאפוקי הא דתניא דהאי תנא פליג אמתני' ולית ליה [ט] הילכך הוא כחייבי קינין: **אלא אפי' אמר אלו לחטאתי לעולתי ולשלמי** מפורשין הן כיון דהזכיר שם קרבן דלא גמירי סתומים יפלו בנדבה אלא בסתומים לגמרי כגון דאמר אלו לחובתי או לקרבנותי **אלא אפי' אמר אלו לחובתי מפורשים הם** ולא מקרי סתומים אלא באלו לקרבנותי אבל לחובתי יש במשמע לשון חטאת דאינה באה כי אם חובה וכל היכא שנתפרשה החטאת לא גמרי: **דאמר רבא אם נפלה דמי חטאת מביניהן בגון שאמר אלו לחטאתי:**

ז) נמשלה ל"ל ולית ליה הא דתניא בפרישתא אלא כדי הוא מחייבי קינין:

ו) תוספ' פ"ג דמעילה [ע"ש], ג) ר"ה נמי, ג) ס"ג מיגאו,

נוסחה הריב"ן

ח) אם ממחייבי מטמא ועולה הן כגון מלוכש שהביא מטמא בהמה ועולה בהמה אם לכה להוסיף עליהן ולהביא מהן מטמא יביא הסמ"ק: ט) בכ"י כתוב כאן הד"ה ע"ש שכתוב לקמן אמר מיבעי ליכו ליה המלח: ז) עולה נדבה: ז) ובעולה בד"ה על מעשה אמר: ה) (שמא) ליתא בכ"י: ו) ממויימת: ז) והיינו: ח) ר"ל שמומין לאמר יפלו לנדבה כגון שהפרישן ביחד שהם ג"ד לא מיתמי: טו) לגי תמא:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה שהפרישו וכו' ולהביא בהן מטמא: (ב) ד"ה ולאפוקי וכו' נזירה בפני עצמו כמפורש למי והיינו לאפוקי מהאי תנא:

גליון הש"ס

תום' ד"ה הא דאמרת וכו' שהרי יכול להביא בבולין עולה. צ"ע למסוק התיבות שהרי יכול להביא בכולן עולה דהמה טו"ש. תום' ד"ה אמר רבא וכו'. ממחייב מטמא ילקה כשם בהמה והכשר לשם כל"ל:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תום' ד"ה ולאפוקי מהאי תנא וכו' והרי הוא ממחייב מטמא ועולה ומטמא. מי' ומטמא נמתק: ב) בא"ד וכל קרבנות מיד ויולדת ולגרעת בני חד בקתא. ג"ל עי' בתוספות דף קנ: ג) בא"ד וכשמפרים מעות לשמים כל"ל: ד) ד"ה הא דתמרת מפורשין הן וכו' הגה"ה יש לפת טעם נדבר וכו' דכמו שהמטמא בא על החלב כך עולה לחובה ולא לנדבה מן מי' דכמו עד לנדבה נמתקו. וז"צ אבל לחובתי משמע מטמא יותר משאר קרבנות שהמטמא בא על העולה חובה כל"ל ג"ש. ודברים אלו שייכים לקמן אחר מי' היינו כי אמר לקרבנות נזירותי. ג"ש: ה) בא"ד היינו כי אמר לקרבנות נזירותי. ג"ש כאן שייכת הגה"ה לעיל: ו) בא"ד וכיון דהכוח מגא מייתי כגון דקאמר לחובתי מהא משייעו. תיכוח מהא משייעו נמתקו וז"צ משו"ה מפרים. ג"ש: ז) בא"ד בשלמת נפי' לשון ניתא לפי' הבני כל"ל. ג"ש: ח) ד"ה אמר רבא וכו' לגמ' נרמב"ל כל"ל: ט) בא"ד כל דבר הבא ממטמר לשם ומוכר כל"ל:

הגהות התוספות

1. ל"ל ום לומר דדמי לנזיר שמביאין כו'. 2. כמ"ש ולא. 3. ל"ל ואמר בשעה שהפרים. 4. ל"ל ומה שיש בהם קדוש בקדושת עולה יתמלל על בהמה זו ול"ע כו'. 5. ל"ל דכל. 6. ל"ל אלו לחטאתי ואלו לעולתי וכו' כגון שהפרים כו'. 7. כמ"ש בלא הלכה. ול"ל בלא הלכה דמקבלה. ועי' ב"ר. 8. ל"ל כיון. 9. נלל"ל דהלמ. 10. תיכח לעיל ממקן. 11. ל"ל תפסר. 12. תיכח לכהן ממקן.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות